

človek, se sesedel pred cerkvijo pri avguštincah, se pobral, prešel omahovaje na Glavni trg, se dal nesti množicam na Stari trg in nazaj, dokler ga niso kakor izbljule na Čevljarski most pod leseno znamenje in v mesarski smrad. Tu je obnemogel v drugo. Temnosive lise pa tvori po telesu so razodeli ljudem, da imajo med seboj nesrečnega, ki je zbolel za — kugo...»

1. prizor:

Kammerstein (Agata, močna branjevka, živčna): Kaj? Schwerenot, nein! Pa ne čakam! Osmo ura je! Tu sem in tu so moje priče! (Pokaže na nekaj pohlevnih spremljevalcev, ki se plaho drže vrat na levi.) Tožim cerkovnika Eržena...

Tolmeiner (jo skuša odpraviti iz sobe): Razumem. Toda gospoda sodnika, kakor vidite, še ni tu.

Stražnik (Klembše, podobno, a z večjim uspehom pričam): Gospoda strogega sodnika še ni tu. (Jih rine nazaj skozi vrata.)

Kammerstein: Če ga še ni tu, ali sem jaz kriva? (Na desno.) Kakšen sodnik pa je to, da uro določi pa ga ni tu? Pa ga pokličite, naj pride! Spi? Ha! Lahko spi, ki ga mesto redi! Mene ne redi nihče! Tu sem, sodbo hočem!

Tolmeiner: Frau, so höre Sie doch! S Starega trga ste, kaj ne? Prodajalnica, številka?

Kammerstein: Prodajalnica številka pet blizu čevljarskega mosta. Tožim cerkovnika Eržena za deset goldinarjev in osem grošev... Priče! (Se ozre.)

Tolmeiner (živo): Ni treba, ni treba! Dobite deset goldinarjev, osem grošev...

Kammerstein (posmehljivo, trmasto): Dobim ali ne dobim! Sodbo hočem in sodnika! Priče! Kje so moje priče? Frau Braitenlakherin! Herr Kunst! Sodnika in pravico! Schwerenot! Pa kje so predsedniki, žlahta občinska, Graffhaiden, Snedec, Plenck, Burger...

Tolmeiner: Ni jih, ali ne vidite, in jih tudi ne bo! Pač pa stoji prodajalnica številka pet na Starem trgu, kjer se to uro zbira vsa mestna svojati! Kar tu se oščajajte, da bodo plenili in kradli.

Kammerstein: Herr und Gott, Schwerenot! Ali nisem prav zato tu, ali nočem prav zato svoje sodbe takoj?

Tolmeiner: Dajte si dopovedati, da gospod sodnik danes v meščanskih pravadah ne bo posloval! Časa nima, vis major...

Kammerstein: Vizmajer? Ne poznam. Pa da časa nima? Sem mu ga li jaz vzela, da ga nima? Časa nima! Seveda, šenklavškemu cerkvencu na ljubo! Časa nima! Ga imeti noče! Kakor ne bi vedeli, kam in zakaj nekateri visoki gospodje z občine ponoči v meščanske hiše zahajajo...

Tolmeiner: Ne obrekujte! Gospod sodnik je častitljiv!

Kammerstein: Zahajajo ponoči! Pri Erženki tudi! Kar sem rekla, je res. Moje priče! Kje so? Sodbo hočem!

Tolmeiner: Togotna mati, veste kaj? Meni je zdaj dovolj! Ako boste še kaj razgrajali in mestno gosposko žalili, Vas dam zapreti!

Kammerstein (začudeno do skrajnosti, posmehljivo): Mene, pa zapreti? Kdo pa? Ti, pisar, ki

Tone Kralj, Sv. Anton Puščavnik v Avberju

tudi že vse mesto za teboj kaže, da Taškarju v zelje hodiš —

Tolmeiner (živčno): Molčite! (Klembšetu.) Stražnik, zaprite tam okna!

Kammerstein: Mar ne hodiš? Mar se lažem? Pa me zapri, bojim se te ne! Le pokliči biriče!

Tolmeiner: Saj jih bom — (Proti levi.)

Kammerstein: Kar daj! Tu sem! Ha! (Na desno k vratom.) Moje priče! Nazaj! (Odpre vrata.) Frau Braitenlakherin, Herr Kunst!

Stražnik (ko je zaprl okna in vrata na verando, zaupljivo Tolmeinerju): Gospod Jurij! Saj ji ne pridete zgrda do kraja. Dajmo jo rajši zlepa!

Tolmeiner: Kako neki?

Stražnik (pokaže na vrata na levi): Tja noter jo izvabimo! Vstopil bom pred njo. Vi pa hitro vrata za njo zaprite! Jaz bom že ušel pri drugih vratih in takisto zaprl!

Kammerstein (s svojima pričama): Tu smo! Zdaj pa kar zapiraj, če si upaš, ponočnjak ti, garjevi!

Tolmeiner (narejeno): S togotnimi ljudmi se ne menim. Meni nič mar! Tam notri je gospod sodnik. Pa pojdite k njemu, če menite, da ga boste tudi ustražovali!

Kammerstein: Za svojo pravico, če Bog da, še vedno! (Pričama.) Pojdimo!

Stražnik (dvorljivo): Kar za menoj! Ampak, dostojno!

Kammerstein: Wohl, wohl, mit Anstand! Kakor me je tega že rajna mati učila, (Gre s pričami za stražnikom.)

Tolmeiner (zaklene vrata za njo, sproščeno): Prekleta baba! Kakšna neki je morala biti ta njena mati! (Poslušaj ob vratih.) Ha! Tu notri se bo morda nad pričami znesla! Sirote! Umijam si roke...

2. prizor:

Stražnik (vedro pri vzporednih vratih): To je bila pomoč v sili, gospod Jurij! Kaj? Ta zna! Ta je hujši nego vsi šolarji in čevljarji! Tole bi za župana postavili. Ta bi sodila! (Se hahlja.) Tega pa res še nisem vedel! (Zaupno.) Da strogi gospod